

Om Nils Mårtensson i Skumparp. Utdrag ur Olof Nilssons, Tyringe brev till Bertil Persson, Starrarp 1974:

Då våra vägar skildes den vackra höstkvällen så bad Du i avskedsorden om en önskan bl.a. skriv något om Nils Mårtensson i Skumparp. Ja, han var verkligen den andre store Skumpen. Som 20-åring var han mycket sjuk och blev helt frikänd för sista rep. uti det militära. Han har själv berättat om hur militärläkaren sade till honom: "Res nu hem och sköt om Er hälsa, så kan Ni bli gammal." Det var året omkring 1906–07. Han blev gammal och hann också med mycket, mycket mer än någon annan i min hembygd. Han var en "tusenkonstnär".

Han började sin bana som handelsman eller agent genom att köpa hem Lazarol och Lazarin. Läkemedel som han gjorde reklam för sedan, någon gång omkring 1914 började han med större artiklar, då tog han hem och sålde cyklar och symaskiner. En pappa var väldigt stolt över den fina symaskinen han köpte till sin dotter. Han förde gärna köpet på tal och sade: "*Det var en ringskyttelmaskin*".

1914 reste han också omkring med biograf, Nils Mårtensson förstås. Och han var mäktigt stolt att han på hotellet i Hörby kunde visa Bondetågsfilmen innan ortsbiografen lyckades få tag i filmen. Så var han vid samma tid också resande fotograf. En dag hade han varit på Orup och fått beställning på 800 vykort. Det var ju klart att det snart kom till tidningarnas kännedom och en insändare, det var då folkskollärare Onsdorf i Vallarum skrev om N.M. omkring 1917; "*Han har själv lärt sig att fotografera, vilket yrke han fastän blott amatör, dock utför till allas belåtenhet.*"

Han var också den förste på orten som skaffade sig motorcykel, det var en Beonceator (?) tror jag. När det så 1926 blev fart på lätta motorcyklar, så tog han på en gång hem 6 st, så en av hans grannar sade till honom: "*När tror Du att Du ska få sälja dem.*" De blev fort sålda. Motorcykelleverantörerna börja nästan själva dra öronen åt sig. De ringde en dag upp just den lantmannen och ville veta cykelhandlarens betalningsförmåga och då sade lantmannen: "*Ni behöver inte riskera något så länge det rör sig om 10 000 – 25.000 kr*". Så det blev aldrig fråga om att han skulle skriva på växlar.

Så kom ju radion också 1926 och det var då han kontakta mig och ville jag skulle bli hans medhjälpare. Han hade anmält sig till Noréns i en kurs i radiotekning (?) och när han hade läst ett brev tyckte han nog den var svår. Den kosta mellan 3 – 400 kr. "*Vill Du överta och fullfölja den så får Du kursen gratis av mej*", sade han. Så blev det.

Jag hade 1923 gått ut 12 mån. kurs vid Hässleholms tekniska skola, så för mig var det ju lättare att börja i ett så nytt yrke. Det var visst inte så lätt då. Det fanns ju ingen elström i Skumparp då, så vi byggde en vindturbin, och laddade batteri med den. Det gick mycket bra i 2 år, sedan kom elströmmen till byn. Omkring 1926 köpte han 2 äggkläckningsmaskiner. 1926 skaffade han också svetsapparat, den förste i byn, och det var intressant se hur han som aldrig haft en sådan apparat i sin hand, liksom med en gång behärskade tekniken. N.M. välvde en gång ännu större planer. Han tänkte starta en postorderfirma. Han hade redan gjort förfrågan om en riksannons, den skulle kosta 1000 kr.. Vad det var som gjorde att han slog det ur hågen det vet jag inte. Men det var nog då ganska nära att Skumparp blivit ett sydligt Åhlén o Holm.

Ps Ja, nog skulle det kunna bli en spännande film om Nils Mårtensson liv och hans förtjänst över att det nya på ett tidigt stadium kom hans fädernebygd till del. DS
